

EĞİTİM FAKÜLTELERİNDE YENİDEN YAPILANDIRILMANIN SÜRDÜRÜLEBİLMESİNE YÖNELİK ÖNERİLER

Leman TARHAN

D.E.Ü.Buca Eğitim Fakültesi
O.F. M.A Buca-İZMİR

ÖZET

Öğretmen yetiştirme görevi, 1982 yılında yürürlüğe giren YÖK yasasıyla Üniversitelere devredilmiştir. Ancak; söz konusu dönemde Üniversitelerin öğretmen eğitimine yönelik deneyimlerinin olmaması, devir edilen birimlerde ise pek çok eksiklik ve yetersizliklerin yaşanması bu konunun ihmal edilmesine neden olmuştur. Bu sebeple, öğretmen eğitim sistemi YÖK/Dünya Bankası, Milli Eğitimi Geliştirme Projesi kapsamında yeniden yapılandırılmış ve 1998-1999 öğretim yılından itibaren uygulanmaya başlanmıştır. Bu yapılanmayla, Eğitim Fakülteleri: öğretmen yetiştiren kurum kimliğini kazanmış; alan öğretim yöntemleri ve bu kapsamda değişik öğretim yöntem ve teknikleri gündeme gelmiş; okul uygulamalarında sistemli etkinliklerin daha geniş zamana yayılması gibi önemli değişimler gerçekleştirilmiştir.

Mezunlarını verme aşamasına gelmiş olan yeniden yapılandırmanın değerlendirilerek aksayan yönlerinin belirlenmesi ve giderilmesi, gelişimlerin daha olumlu ve verimli düzeylere çekilebilmesi amacıyla YÖK e bağlı Öğretmen Yetiştirme Milli Komitesi bünyesinde yeni organizasyonlara gidilerek; Program geliştirme, Hizmet Öncesi Eğitimi, Hizmet İçi Eğitimi, Araştırma-Geliştirme ve Akreditasyon gibi bazı Koordinasyon Kurulları ve bunların Alt Kurullarının oluşturulması eğitimde sürdürülebilir gelişimi sağlama açısından gereklilik arz etmektedir.

ABSTRACT

Universities have undertaken the task of the teacher education with the Higher Education Council law imposed in 1982. However, no progress has been achieved in the process of solving the problems that existed at that time: universities lacked experience regarding teacher education and there were many deficiencies and incapacities in the departments they took over. Therefore, the Teacher Training System has been restructured through the YOK/World Bank, National Education Development Project and has been implemented in all faculties of education since the 1998-1999 academic year. This restructuring provided important development of the Faculties of Education: The Faculties of Education now have their identity as institutions; the different instructional methods and techniques have become current; systematic activities in schoolastic applications have been spread over a wider period.

The evaluation of the restructuring of the Faculties of Education which had reached the stage of graduating students must be provided in order to ensure the identification of difficulties and their solutions. In order to make the developments more positive and productive, the new organizations within the framework

of the National Teacher Training Committee under YOK must be set up. The establishment of committees and sub-committees, such as Curriculum Development, Preservice Training, Inservice Training, Research-Development and Accreditation, are an absolute necessity for sustainable development.

Eğitim Fakültelerinin Yeniden Yapılandırılma Süreci

Dinamik bir yapı arz eden eğitim sistemlerinin amacı, toplumun beklentilerini karşılayabilen bireylerin yetiştirilmesidir. Önemli değişimlerin yaşandığı içinde bulunduğumuz yüzyıl; bilgiyi kullanabilen, üretebilen, yönetebilen ve hızlı kararlar alabilen bireylerin olacaktır. Bu özelliklerdeki bireylerin yetiştirilmesinde; yeterli alan bilgisine sahip, bilgilerini öğrencilerinin düzeylerine göre farklı teknoloji ve etkin öğretim yöntemleri ile aktarabilen, yeni bilgilere ulaşabilen, yeni fikirler üretebilen, çağdaş, dinamik ve sosyal nitelikli öğretmenlerin rolü büyük olacaktır.

Türk Eğitim Sisteminde öğretmen eğitiminin kalitesinin artırılması amacıyla 1990 yılında, YÖK ve Milli Eğitim Bakanlığı işbirliğiyle Milli Eğitimi Geliştirme Projesi (MEGP) başlatılmıştır. Bu projenin oluşum gerekçeleri aşağıda sıralanmıştır.

- 1982 sonrası üniversiteler bünyesinde ihmal edilmiş olan Eğitim Fakültelerinin, Milli Eğitim Bakanlığı ve YÖK'le ilişkileri zayıf kalmış; bunun sonucu, ülke genelinde özellikle büyük Eğitim Fakültelerinde öğretmen yetiştirme işlevi geri plana atılmıştır.

- Pek çok Eğitim Fakültesinde, öğretmenlik mesleği için yasal zorunluluk olan; Özel Alan Bilgisi, Pedagojik Formasyon ve Genel Kültür unsurlarından biri bazen de ikisi ihmal edilmiştir.
- Okul Öncesi, Sınıf ve Ortaokul öğretmenlik programları geliştirilmemiştir.
- Öğretmenlik formasyon dersleri ile uygulanan sertifika programları içerik ve süreç açısından yetersiz kalmıştır.
- Alan öğretim yöntemleri önemsenmemiş, geliştirilmemiştir.
- Lisansüstü programları Fen-Edebiyat fakültelerinin kopyası olmuş, Eğitim Fakültelerinin misyonu göz ardı edilmiştir.

Eğitim Fakültelerinde Öğretmen Yetiştirmede niteliğinin artırılması ve talep edilen yeterliliğe ulaştırılması amacıyla hedeflenen Milli Eğitimi Geliştirme Projesi; Program Geliştirme, Burslar, Donanım olmak üzere 3 alanda yoğunlaşmıştır. Bunlardan program geliştirme kapsamında, alan öğretim yöntemleriyle ilgili 14 panel grubu oluşturulmuş, etkinlikler gerçekleştirilmiş ve sonuçta 19 rehber kitap üretilmiştir. Program geliştirme çalışmalarına sonradan Fakülte-Okul İşbirliğine yönelik çalışmalar eklenmiştir. Böylece, Eğitim Fakülteleriyle uygulama okullarının Fakülte-Okul İşbirliği kapsamında yürütecekleri etkinlikler geliştirilmiş, uygulama esasları belirlenerek ülke genelinde eğitim kursları düzenlenmiştir. Bu önemli gelişim; Temmuz 1998'de, Milli Eğitim Bakanlığı ve YÖK Başkanlığı arasında gerçekleştirilen protokolle Öğretmenlik Uygulamasının nasıl işleyeceği, Fakülte ve Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okulların karşılıklı sorumluluklarının neler olacağına yönelik yayınlanan yönerge ile desteklenmiştir.

Mevcut Eğitim Fakültelerinde, alan öğretim yöntemlerinde varolan uzman eleman ihtiyacını karşılamak amacıyla; yüksek lisans için 21, doktora için 52, doktora sonrası 18 olmak üzere toplam 91 öğretim elemanı İngiltere, A.B.D ve Almanya'ya burslu olarak gönderilmiştir. Ayrıca, Milli Eğitim Bakanlığına ait 750 burs da bu amaçla Eğitim Fakültelerine yönlendirilmiştir.

Yine, proje hedefleri doğrultusunda Eğitim Fakültelerindeki donanım eksikliklerinin giderilmesi amacıyla; bilgisayarlar, çeşitli yazılımlar, internet bağlantıları, data-show, tepegöz, alan öğretimine yönelik kitaplar ve laboratuvar malzemeleri sağlanmıştır. Eğitim Fakültelerinin yeniden yapılandırılması, oluşturulan yeni programlarla birlikte 1998 - 1999 öğretim yılından itibaren uygulanmaya başlanmıştır.

Projenin son aşamasında, ülkemizde nitelikli öğretmen yetiştirilmesi ve gerekli kalite güvence sisteminin oluşturulması amacıyla YÖK bünyesindeki Öğretmen Yetiştirme Milli Komitesinde bir Akreditasyon Çalışma Grubu oluşturulmuş ve Ekim 1998'den itibaren de çalışmalara başlanılmıştır.

Eğitim sisteminde, iyileştirme sürecinin sürdürülebilmesi; mevcut nitelikteki kalitenin ve ileriye yönelik hedeflerin güvence altına alınmasında etkin sistemlerden biri Akreditasyondur. Yüksek Öğretim Kurumlarında akreditasyonla; eğitim-öğretimin niteliğinin artırılması, güvence altına alınması ve hizmet sunduğu kesimlere kalite güveninin verilmesi hedeflenmektedir. Akreditasyon sisteminde;

- Yaygın, anlaşılır ve desteklenen ulusal/uluslar arası standartlar bütününü üreten, onaylanmış bir merkez,
- Gerçekleştirilecek denetimlerde; kanıta dayalı adil karar verebilen, deneyimli, eğitilmiş uzman değerlendiriciler,

- Belirlenmiş standartlara dayalı karar oluşturma sürecini işleten bir merkez bulunmaktadır.

Yapılan çalışmalar sonucunda öğretmen eğitimine yönelik oluşturulan standartlar, ülkemiz genelinde yaygın olarak değerlendirilmiş, eğitim kursları düzenlenmiş ve 6 Eğitim Fakültesine pilot ziyaretler yapılarak standartların uygulanabilirliği kontrol edilmiştir. Bu ziyaret programları yaygınlaşarak devam etmektedir.

Akreditasyon süreci kapsamında yapılan öz değerlendirme çalışmaları, standartlara yönelik gerçekçi verilerin elde edilmesi ve bu verilerden yola çıkarak belirlenen sorunların çözümü amacıyla, fakültelerin yakın ve uzak hedeflerin saptanmasında önemli katkı sağlamaktadır. Yeterlilik göstergesi olan akreditasyon; diploma geçerliliğinin bir göstergesi olup kurumlar arasında ciddi rekabeti teşvik eder, prestiji sağlar .

Eğitim Fakültelerinde Yapılanmanın Sürdürülebilmesine Yönelik Öneriler

Eğitim Fakültelerinde yeniden yapılandırılmanın uygulama sürecinde, yaşanan bazı aksaklıklara rağmen gözlenen olumlu gelişmeler memnuniyet vericidir. Mezun verme aşamasına gelen yapılanmanın, aksayan yönlerin belirlenerek giderilmesi, olumlu yönlerin ise daha da geliştirilmesine yönelik çalışmaların başlatılması gerekmektedir. Yeniden yapılandırmanın pozitif ivme ile sürdürebilmesinde önemli temel kriterlerden biri, güçlü bir motivasyonla geniş bir tabana yayılan işbirlikli çalışmaların başlatılmasıdır.

Bu amaçla;YÖK, Milli Eğitim Bakanlığı ve Fakülteler arasındaki koordinasyonu sağlanma görevini üstlenmiş olan Öğretmen Yetiştirme Milli Komitesi (ÖYMK) bünyesinde bazı Koordinasyon Kurullarının oluşturulması ve

bu kurulların, gönüllülük ilkesine dayalı olarak yetkin kişilerle yapılandırılması ivedi bir gereksinim gibi görünmektedir. Oluşturulabilecek kurullardan biri doğal olarak *Akreditasyon Koordinasyon Kurulu olmalıdır*. Diğer Kurullar ise. tartışmaya açık olmakla birlikte; *Program Geliştirme, Hizmet Öncesi Eğitimi, Hizmet İçi Eğitimi ve Araştırma Geliştirme Koordinasyon Kurulu* olarak isimlendirilebilir. Bu koordinasyon kurulları ile alt kurulların sorumlulukları aşağıda ana hatlarıyla belirtilmiştir.

a) Akreditasyon Koordinasyon Kurulunda aşağıda belirtilen çalışmalar organize edilebilir,

- Eğitim Fakültelerinde kalitenin ön plana çıkarılması ve ülkemizdeki ortalama standardın daha üst düzeylere çekilmesi amacıyla projelerin oluşturulması,
- Eğitim Fakültelerin sayılarını daha fazla arttırmadan mevcut kaynakların verimli kullanımına yönelik sistemli politikaların geliştirilmesi,
- Eğitim Fakültelerinin akreditasyonu sonunda yakın ve uzak hedeflerde hangi yaptırımların uygulanacağı ve/ veya kazanımların sağlanacağına yönelik çalışmaların gerçekleştirilmesi,
- Toplam Kalite ve Akreditasyon, sistemin bütünü kapsayan zincirleme bir etkileşim olduğundan, Milli Eğitim Bakanlığı bünyesindeki okullarda başlatılmış olan Toplam Kalite çalışmaları ile Eğitim Fakülteleri akreditasyon çalışmalarının koordine edilmesini sağlamalıdır.

Akreditasyon Koordinasyon Kurulunun Alt Kurullarında ise;

- Denetimi gerçekleştirecek eğitilmiş elemanların yetiştirilmesi amacıyla eğitim seminerleri düzenlenmesi,
- Standartların detaylandırılarak geliştirilmesi, uygulanabilirliğinin sürekli izlenmesi ve günün koşullarına bağlı olarak yeni önerilerin oluşturulmasına yönelik çalışmaların yürütülmesi,
- MEB'e bağlı okullarda Toplam Kaliteye yönelik eğitim seminerlerinin düzenlenmesi önerilebilecek çalışmalar arasında görülmektedir.

b) Program Geliştirme Koordinasyon Kurulunun görevleri;

- Eğitim Fakülteleri elemanları ve MEB öğretmenleri arasında koordinasyon, Forum çalışmaları için web sitelerinin oluşturulması,
- Uygulanan öğretim programlarında yaşanan sorunların belirlenmesi,
- Öğretim programlarının geliştirilmesi,
- Özel Alan Öğretim Yöntemleri, Materyal Geliştirme çalışmalarının koordine edilmesi,
- Her Fakülte için Program Geliştirme Merkezi oluşumunun desteklenmesi olarak belirtilebilir.

Program Geliştirme Koordinasyon Kurulunun Alt Kurullarında yürütülecek çalışmalar ise;

- Yeniden yapılandırma sonrası, uygulanan öğretim programlarının işleyişine yönelik yaşanan olumlu ve olumsuz yönleri belirleme amacıyla geniş kapsamlı koordineli çalışmaların yürütülmesi. Bu

kapsamda; programlardaki dersler, zorunlu ve seçmeli derslerin dağılımı, dersin gerekçesi, ders planları, öğretim - öğrenme süreci, uygulanan öğretim yöntem ve teknolojileri, ölçme ve değerlendirme gibi kriterlerin ele alınacağı çalışmalar yürütülmesi,

- Öğretim programlarını geliştirme amacıyla; idari düzenlemeler yapılmalı, ekipler oluşturulmalı, tasarımlar değerlendirilerek geliştirilmeli, çalışma sonuçlarına bağımlı olarak pilot okullarda ön uygulamaya geçilmeli, elde edilen sonuçlar yeniden değerlendirilip düzenlendikten sonra sonuçlar Hizmet Öncesi ve Hizmet İçi Eğitim Koordinasyon Kurullarına da sunularak koordineli değerlendirilmenin sağlanması
- Özellikle, Alan Öğretim Yöntemleri ve Materyal Geliştirmeye yönelik çalışmaları koordine ve teşvik edilmeli, ulaşılan sonuçların Hizmet Öncesi ve Hizmet İçi Eğitim Koordinasyon Kurullarıyla paylaşarak ortak değerlendirmesi ve ardından uygulamaların sağlanması,
- Her Eğitim Fakültesinde Program Geliştirme Merkezlerinin oluşturulmasına akademik destek sağlanması,
- Yeni yapılanmadaki 3,5 + 1,5 programına göre Fen-Edebiyat kodlu lisans ders programlarının birbirine olabildiğince yakın olmasının ve bu derslerin pedagojik formasyon almış, değişik öğretim yöntem ve teknolojilerini uygulayabilen deneyimli öğretim üyeleri tarafından yürütülmesine yönelik girişim ve çalışmalar yapılması,
- Türkiye genelinde gerek Eğitim Fakültesi elemanları gerekse MEB öğretmenleriyle, özellikle internet aracılığıyla program geliştirmeye

yönelik işbirliğinin sağlanacağı web sayfaları, forum çalışmaları, eğitim semineri ve sempozyumların düzenlenmesi sağlanmalıdır.

c) Hizmet Öncesi Eğitimi Koordinasyon Kurulu; MEB bünyesindeki Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğünün desteğinin de olması gereken bu Kurulun görevleri;

- Fakülte - Okul İşbirliğine yönelik düzenlemelerin ele alınması,
- Fakültelerin mesleki gelişim okullarını seçiminde, kriterlerin belirlenmesi ve okul uygulamalarında MEB desteğinin sağlanması, Fakülte-Okul İşbirliği kapsamında uygulama etkinliklerinin değerlendirme ve geliştirilmesi çalışmalarını teşvik etmesi olarak önerilebilir.

Hizmet Öncesi Eğitimi Koordinasyon Kurulunun Alt Kurullarında ise ;

- Eğitim Fakülteleri ve Okul Uygulama Koordinatörleriyle birlikte çalışarak uygulama sürecinde yaşanan sorunlar ve bu sorunların çözümüne yönelik öneriler oluşturulması,
- Her Eğitim Fakültesinin uygulama okulları arasından bir Mesleki Gelişim Okulu (MGO) seçimine yönelik ölçütlerin belirlenmesi; bu ölçütler belirlenirken, Akreditasyon Alt Kurullarıyla koordineli çalışmasının sağlanması,
- MGO da öğretim programlarını uygulama ve aday öğretmen yetiştirme sorumluluğunun üniversite ve okul tarafından paylaşım ilkeleri belirlenmeli, yaşanan sorunların çözümüne yönelik Fakülte ve MGO işbirliğiyle ortak projeleri ve hatta MGO'ların özellikle Fakülte-Okul İşbirliği ve Kalite Güvence standart alanlarında akreditasyonunu teşvik edilmesi,

- Fakülte - Okul İşbirliği kapsamında okullarda yapılan etkinlikler değerlendirilmeli, bu etkinliklerin geliştirilmesi veya yeni etkinliklerin üretilmesi amacıyla çalışmalar yürütülmeli, gerektiğinde sempozyum, kongre veya toplantıların koordine edilmesi,
- Fakülte ve Milli Eğitim Bakanlığı arasında Öğretmen Yeterliliklerine yönelik işbirlikli çalışmalar yürütülmeli, Akreditasyon Koordinasyon Kurulu bilgilendirilmesi olarak belirtilebilir.

d) Hizmet İçi Eğitim Koordinasyon Kurulu ; MEB Hizmet İçi Eğitim Dairesinden temsilcilerin de katılımının sağlanması gereken bu Koordinasyon Kurulunun;

- Gerek Eğitim Fakültelerinde gerekse MEB bünyesinde hizmet içi eğitim kurslarını planlama, konularda öncelikleri belirlemesi ve koordine etmesi,
- Öğretmenlik yeterliliğinin izlenmesi amacıyla hizmet içi eğitim kurslarının sistematik düzenlenmesi, başarılı öğretmenler için ödül-teşvik sistemine yönelik MEB'le ortak çalışmaların yürütülmesi önerilebilir.

Hizmet İçi Eğitim Koordinasyon Kurulu kapsamında yapılacak Alt Kurullarda da, Eğitim Fakültesi öğretim elemanlarının yanı sıra, deneyimli öğretmenlerin ve hatta Fen-Edebiyat Fakültesi Öğretim elemanlarının da katılımı sağlanmalıdır.

Hizmet İçi Eğitim Koordinasyon Kurulunun Alt Kurullarında;

- Hizmet içi eğitim kurslarında, ele alınacak konuların, gerektiğinde düzenlenecek anketlerle oluşacak taleplere göre düzenlenmesi,

- Hizmet İçi eğitim kurslarında; “Alan Öğretim Yöntemleri – Teknolojileri”, “Fakülte-Okul İşbirliği” ve “İletişim Becerileri” gibi konuların ön plana çıkarılması, bilgilerin bilimsel araştırmalara dayalı olmasının sağlanması, ,
- Hizmet İçi eğitim kursları, öğretim elemanlarının veya öğretmenlerin gereksinimine cevap verecek şekilde düzenlenmesi; bunların, ardışık ve bir-birini bütünler nitelikte olmasının sağlanması,
- Düzenlenen kurslarda; alan öğretim yöntemleri, uygulamaları ve materyal geliştirme konularının Eğitim Fakültelerinin görevi olması nedeniyle, yetki ve sorumluluğun ağırlıklı Üniversitelerde olmasının sağlanması,
- Gerek Eğitim Fakültesi öğretim elemanlarının ve gerekse MEB öğretmen ve yöneticilerinin 4 – 5 yılda bir hizmet içi eğitim kurslarına katılımının sağlanması,
- Hizmet içi eğitim kursuna katılanlar, öncelikli olarak kursun önemi hakkında bilgilendirilmesi ve yönelik motive edilmesi, hizmet içi eğitim kursu sonucunda katılımcıların başarıları belgelendirilmesi,
- Her 5 yılda bir öğretmen yeterliliklerinin sınanmasına yönelik Hizmet İçi eğitim kursları düzenlenmeli, başarılı öğretmenler için ödül sistemi oluşturulması,
- Öğretmenlik mesleğine yönelik bölgesel örgütlenmeler yapılmalı, görsel ve yazılı basınla koordineli çalışmalar düzenlenmelidir.

e) **Araştırma-Geliştirme Koordinasyon Kurulu; Öğretmen Yetiştirme Milli Komitesine bağlı olarak oluşturulacak bu Koordinasyon Kurulunun görevleri ;**

- Öğretmen yeterliliğine yönelik kriterlerin güncelleştirilmesi,

- Eğitim alanında bilim insanı yetiştirme politikalarının oluşturulması, bu amaçla yakın ve uzak hedeflerin belirlenmesi,
- Eğitim Fakültelerine yönelik AR-GE biriminin oluşturulması şeklinde tanımlanabilir.

Araştırma – Geliştirme Koordinasyon Kurulu bünyesinde çalışacak Alt Kurullarda ise;

- Eğitim Fakülteleri ve Eğitim Bilimleri Enstitüleri bünyesinde gerçekleşen Hizmet Öncesi ve Hizmet İçi Eğitime yönelik faaliyetler, seminerler, konferanslar, yaz okulları, sempozyumlar, araştırma projeleri ve tezlerle ilgili veri tabanı oluşturulmalı, bu çalışmanın yurt dışı faaliyetler için de yapılması sağlanması,
- Çeşitli alanlarda eğitime yönelik hakemli dergilerin çıkarılmasına destek verilmeli, koordinasyonuna katkıda bulunulması,
- Akreditasyon Koordinasyon Kuruluyla ortak çalışarak Eğitim Fakültelerindeki mevcut insan ve alt yapı kaynaklarına yönelik verimliliğin artırılması amacıyla stratejilerin geliştirilmesi,
- Her Eğitim Fakültesinin yurt içi ve dışında kardeş Eğitim Fakültelerinin belirlenmesine destek vermesi, koordinasyon ve işbirliğinin sağlanması,
- Eğitim Fakültesi öğrencileri, öğretim elemanları ve gerektiğinde topluma hizmet sunacak, psikolojik danışmanlık ve rehberlik birimlerinin çalışma ve araştırmalarına destek verilmesi, sonuçlardan diğer tüm Koordinasyon Kurulları bilgilendirilmesi,
- Mesleğe atılmış öğretmenlerle ilgili ilk on yıl için geri dönüt mekanizmasının oluşturulması amacıyla, Fakülte-MEB-Okullar koordinasyonunun sağlanması,

- Eğitim alanında bilimsel araştırma politikalarının belirlenmesi, proje destek fonlarının oluşturulması,
- Eğitim Fakültelerinin toplumu aydınlatmaya yönelik faaliyetlerinin koordine edilmesi olabilir.

Öğretmen Yetiştirme Milli Komitesi (ÖYMK) bünyesinde faaliyet göstermek üzere yukarıda oluşturulması önerilen bu Koordinasyon Kurullarının sayılarının artırılması, işlevlerinin genişletilmesi mümkündür. Bu kurullardaki çalışmaların yürütülmesinde;

YÖK, Fakülteler, Milli Eğitim Bakanlığı arasında sürdürülebilir koordinasyon ve işbirliğini sağlama amacıyla ÖYMK'nin liderliği büyük önem taşımaktadır.

Türkiye'de her çocuğun nitelikli bir öğretmen tarafından yetiştirilmesinde sorumluluk hepimizin olup, bu Kurullarda görev alınmalı ve gönül birliğiyle çalışılmalıdır. Atatürk Türkiye'sinin güçlü, rekabet eden, eğitim kurumlarıyla yücelmesi, yaşadığımız bu sorumluluğun bilinciyle gerçekleşecektir.

Kaynaklar

NCATE, Professional Standards for the Accreditation of Schools, Colleges, and Departments of Education (2001).

Gordon S.P., Maxey S. How to Help Beginning Teachers Succeed - LB2844.1.N4 G67 2000. Teacher Education Books for Fall 2001.

YÖK, Eğitim Fakülteleri Öğretmen Yetiştirme Programlarının Yeniden Düzenlenmesi, Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığı, Mart 1998, Ankara

YÖK, Eğitim Fakültesi Öğretmen Yetiştirme Lisans Programları, Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığı, Mart 1998, Ankara

YÖK, Türkiye'de Öğretmen Eğitiminde Standartlar ve Akrediyasyon, YÖK/Dünya Bankası, Milli Eğitimi Geliştirme Projesi, Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi, Ankara

YÖK, Fakülte Okul İşbirliği, YÖK/Dünya Bankası, Milli Eğitimi Geliştirme Projesi, Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi, Ankara